

WAARSCHUWING VOOR FLINKE TEGENVALLER GEMEENTEN

Omdat het rijk dit jaar (nog) minder uitgaven heeft gedaan dan begroot, wacht gemeenten een fikse tegenvaller. Gevolg van de onderuitputting is dat de groei van het gemeentefonds over 2018 neerwaarts zal moeten worden bijgesteld.

De onderuitputting blijkt uit de decembercirculaire 2018 van het ministerie van Binnenlandse Zaken. In de septembercirculaire was van de onderuitputting al een voorbode zichtbaar. Daarna volgde in de Najaarsnota een nieuwe aanwijzing voor de dalende trend: ten opzichte van de Miljoenennota was, uitgaande van de stand van rijksuitgaven per 1 oktober, sprake van een extra onderuitputting van 1,1 miljard euro.

100 miljoen

De grootste post zit in de zorg, met in totaal 720 miljoen euro lagere uitgaven. Lagere uitgaven zijn er ook op het gebied van infrastructuur – 270 miljoen euro. Daar staat weliswaar een bedrag van 100 miljoen euro aan meeropbrengsten uit opgelegde boetes tegenover, maar per saldo zullen gemeenten toch rekening moeten houden met een min van circa 100 miljoen euro. Volgens het systeem van ‘samen de trap op en samen de trap af’ hebben wijzigingen in de rijksuitgaven immers direct invloed op de omvang van het gemeentefonds. De jaarlijkse voeding van het gemeentefonds (positief of negatief) wordt het ‘accres’ genoemd. Geeft het rijk minder uit dan geraamd, dan vloeit er automatisch minder in het gemeentefonds.

Ingrepen

De vraag is bovendien of het voor gemeenten bij de min van 100 miljoen euro blijft. Volgens gemeentefondsspecialist Dirk Jans van FrontinPauw wordt uit diverse bronnen duidelijk dat ook de laatste maanden van 2018 de uitgaven waarschijnlijk de raming niet halen. Er moet wel een slag om de arm worden gehouden, want tot het einde van dit jaar kunnen er volgens de decembercirculaire nog wijzigingen plaatsvinden. Zo kunnen bijvoorbeeld via de zogeheten Slotwet van de rijksoverheid nog enkele ingrepen worden toegepast die het uitgavenpatroon een andere wending geven.

Doorschuiven

De gemeenten moeten zich volgens Jans desalniettemin bij het opstellen van de jaarrekening 2018 voorbereiden op een flinke tegenvaller van het accres 2018. En omdat in de begrotingsafspraken van het rijk is opgenomen dat ministeries uitgaven slechts zeer beperkt kunnen doorschuiven naar het begrotingsjaar 2019, zal van een boeggolf met positieve effecten op het accres 2019 maar in beperkte mate sprake zijn.

Meicirculaire 2019

Voor de definitieve bijstelling van het accres zullen gemeenten nog bijna een half jaar geduld moeten hebben. De accresraming voor 2018 wordt namelijk bij pas bij de meicirculaire 2019 definitief vastgesteld. De decembercirculaire is volgens het ministerie ‘geen moment voor nieuwe accresramingen.’